

ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNETE ERİŞİM OLANAKLARI VE KULLANIM AMAÇLARI

PROSPECTIVE TEACHERS' INTERNET ACCESS FACILITIES AND THEIR INTERNET USAGE

Esin ATAV *, Buket AKKOYUNLU** ve Necdet SAĞLAM**

ÖZET: Bu çalışmada öğretmen adaylarının internete erişim olanakları ve internet kullanım amaçları ele alınmıştır. Çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanlar Bölümünün birinci ve son sınıflarında okuyan 259 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından bir bilgi formu geliştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının % 86,9'u internet kullanmaktadırlar. Öğretmen adaylarının % 41,3'ü internete, "internet kafe"den erişmektedirler. İnternet, öğretmen adaylarının çoğunluğu tarafından bilgiye ulaşma, ödev, proje ve iletişim (e – posta, sohbet gibi) gibi birden fazla amaçla kullanılmaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: internet, eğitim, öğretmen eğitimi

ABSTRACT: In this study prospective teachers' internet access facilities and their internet usage were examined. Study group consisted 259 first and fourth grade prospective teachers from Hacettepe University, at Department of Science and Mathematics for Secondary Education Department.

An information form was developed by the researcheres in order to collect data. 86,9% of the prospective teachers in the study have used internet, and 41,3% of the candidates have been accessed the internet from internet cafe. Internet was used for multi-purposes such as accessing information, their homework or projects and communication (such as e – mail, chat).

KEYWORDS: internet, education, teacher education

1. GİRİŞ

İnternet, birbirine bağlı bilgisayarlardan oluşan dünya çapındaki dev ağ olarak tanımlanmaktadır. Aralarında bilgi alışverişi yapan ve donanım paylaşan birbirine bağlı bilgisayarlar grubu da ağ olarak tanımlanmaktadır. Bu ağ ile dünya üzerinde milyonlarca insan birbiriyle haberleşmekte ve bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Bu sayede, iki ya da daha fazla sayıda insan, bilgisayar markaları ve iletişim sistemleri ne olursa olsun, birbiriyle iletişim kurabilmektedir. İnternet aracılığıyla, fiziksel olarak birbirinden uzakta bulunan kişiler haberleşebilir, dünyanın diğer ucundaki bilgiye (makale, rapor elektronik kitap vb.) ulaşabilir, otobüs rezervasyonu yaptırabilir, hava durumunu öğrenebilir, bankacılık işlemlerini yerine getirebilir.

“Veri otoyolu” olarak da adlandırılan internet, bilgiye ulaşmak ve bilgiyi paylaşmak amacıyla diğer bilgisayarlara seyahat etmek için seçilen bir yol olarak da kabul edilmektedir. Dünyada 972, 828, 001 internet kullanıcısı bulunmaktadır. İnternete bağlananların sayısı yedi kıtada beş yıl içerisinde % 169,5 artmıştır (internetworldstats, 2005).

Günümüzde dünyada internet kullanım oranı % 15,2'dir. Günümüzde birçok kurum ve kuruluş birbirleriyle iş birliği yapmak ve bilgilerini paylaşmak için çeşitli amaçlarla internet kullanmaktadırlar. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE, 2005) 2005 yılı, Haziran ayında yaptığı “Hane Halkı Bilişim Tek-

* Yrd. Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beytepe – Ankara

** Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beytepe – Ankara

nolojileri Kullanımı” başlıklı araştırmasına göre, Türkiye’de internet kullanım oranı % 13,93’dür. Türkiye’de son bir yılda internet kullanım oranında % 0,68 artış olduğu görülmektedir. ABD’de bu oran % 68,7, İngiltere’de % 63,1, Japonya’da % 60,9, İtalya’da % 49,3, Polonya’da % 27,8 ve Rusya’da % 15,3’dür (internetworldstats, 2005). Türkiye 20. sırada yer almaktadır.

DİE’nin gerçekleştirdiği araştırma kapsamında ise Haziran 2005 döneminde, 16 – 74 yaş grubundaki hane halkı bireylerinin bilgisayar kullanımı sırasıyla % 17,65 ile % 13,93’dür. Üniversite öğrencilerinin internet kullanım oranı % 84,19’dur. 16 – 24 yaş grubundakilerin internet kullanımı incelendiğinde ise bu oran kızlar da % 18,82, erkeklerde ise % 37,41’dir. İlgili araştırma sonuçlarına göre, hane halkı bireylerinin internet kullanım amaçları incelendiğinde % 78,3’ünün iletişim (e-posta, sohbet, internet üzerinde video konferans vb.), % 90,4’ünün bilgi arama ve çevrimiçi hizmetler (yazılım indirme, gazete ya da dergi okuma, iş arama ve başvurma, oyun ya da yazılım indirme, haber, bilgi indirme vb.), % 30,71’inin ise eğitim (formal eğitim etkinlikleri, yetiştirme kursları vb.) amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Bilgi güç durumuna geçtikten sonra önem kazanarak, 21. yüzyılın insan profilini değiştirmiştir. Artık, bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen ve üretebilen bireylere; bir başka deyişle bilgiyle iletişim kurabilen bireylere olan gereksinim gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum ise eğitim sisteminin yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Hızlı bir değişim yaşamaktayız. Bu değişime ayak uydurmanın kaçınılmaz sonucu olarak öğretim ortamlarında bilgiye ulaşmayı, bilgiyi kullanmayı ve yaymayı sağlayacak her türlü araç kullanılmak zorundadır. Çevreyle hızlı iletişim kurabilmenin yolu da artık buradan geçmektedir. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretim programıyla bütünleştirilmesi öğrencilerin erişebilecekleri bilgi kaynaklarını değiştirmiştir. Örneğin, günlük yaşantının her anına giren ve yüz milyondan fazla insan tarafından kullanılan internet, iletişim ve bilgiye ulaşma aracı olarak okullarımızda da yerini almaya başlamıştır. Öğrenciler, interneti yaygın olarak kullanmaktadırlar. Ancak, bu kullanımları genellikle bilinçsiz olmaktadır. O nedenle, öğretmenlerin bu konuda bilgilenmeleri, öğrencilerin doğru yönlendirilmeleri açısından önemlidir.

Bütün bunların yanı sıra internet, öğretmenlerle öğrenciler arasındaki geleneksel ilişkileri de yeniden biçimlendirmektedir. Günümüzde bilgi, sınıf ortamından çıkıp, dünyaya açılmıştır. Öğretmenlerin rolü ise ana bilgi kaynağı olarak bilgiyi aktaran olmaktan, bilgiye ulaşmak için öğrenciye rehberlik etme durumuna dönüşmüştür.

İnternet, geleneksel ortamın yarattığı araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınırsız bilgi kaynağı ve bilginin paylaşılmasında yeni öğretim yöntemleri sunan internet, öğrenci ve öğretmenlerin çeşitli kaynaklara ulaşmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle birçok eğitimci, interneti, öğretim programlarını zenginleştirmek amacıyla kullanmaktadır.

Bu gerçeğin farkında olan Milli Eğitim Bakanlığı, Ulusal Gelişim Plan’ında eğitim hedeflerini “bilgi toplumuna ulaşma” olarak belirlemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın bilgi teknolojileri alanında ulusal hedef ve politikası “bilgi çağını yakalamak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel ve düşünen insanı yetiştirmek, insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli artırmak için eğitim sistemimizin her kademesini teknolojiyle donatmak” olarak belirlenmiştir (MEB, 2002). Burada amaç, bilgi toplumu için bireyleri öğrenmeyi öğrenme, eleştirel düşünme, yaratıcılık, karar verme, problem çözme gibi düşünme becerileri ile teknoloji kullanma becerilerine sahip olarak yetiştirmektir. Bu nedenle de Milli Eğitim Bakanlığı 1984 yılından itibaren çeşitli projeler aracılığıyla her düzeydeki eğitim kurumunun öğretmenler ve öğrenciler için teknolojiyle donatma çalışmaları yapmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, okul ve kurumlara ve bu okullarda bulunan bilgisayar laboratuvarlarına hızlı ve kesintisiz internet bağlantısı sağlamak amacıyla MEB İnternet Erişim Projesi başlatmıştır. Proje dört aşamadan oluşmaktadır: Türkiye genelindeki toplam 42534 kuruma, 4 aşamada, 31 Aralık 2005 ta-

rihi sonuna kadar ADSL internet erişimi ve hizmetlerinin sağlanması taahhüt edilmiş ve süreç aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

1. Aşama : Türk Telekom, İdareye bağlı 4704 adet kurumun ADSL internet erişimini, 28 Şubat 2004 tarihi sonuna kadar,

2. Aşama : Türk Telekom, İdareye bağlı 4000 adet ek kurumun ADSL internet erişimini, 30 Haziran 2004 sonuna kadar,

3. Aşama : Türk Telekom, İdareye bağlı 11296 adet ek kurumun ADSL internet erişimini, 31 Ekim 2004 tarihi sonuna kadar,

4. Aşama : Türk Telekom, İdareye bağlı 22534 adet ve yeni açılacak ek kurumların ADSL internet erişimini, 31 Aralık 2005 tarihi sonuna kadar sağlanmıştır (<http://www.meb.gov.tr>).

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Portalı Projesi ile de eğitim ve öğretimin hız ve kalitesini artırmak, ortam, içerik, yöntem ve erişim fırsatı yaratmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Eğitim portalı ile ilgililerin ölçme ve değerlendirme konusunda daha duyarlı hale gelmesi, öğrencilerin zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın zengin Türkçe içeriğe erişimlerinin sağlanması, sınav pratiği kazanmaları, geçmiş yıllara ait sınav sorularına ulaşabilmeleri, diğer okullarla birlikte ortak internet projelerini gerçekleştirmeleri, eğitim – öğretim çalışmalarında öğrenci merkezli ve öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerine yönelik çalışmalar yapmaları da amaçlanmıştır (<http://www.meb.gov.tr>). Projenin başarısı öğretmenlerin interneti eğitim amaçlı kullanmalarına ve interneti öğretim süreciyle bütünleştirmesine bağlıdır (Akkoyunlu, Sağlam ve Atav, 2004). Ayrıca, MEB'in 2005 – 2006 öğretim yılında tüm ilköğretim okullarında yürürlüğe koyduğu 1 – 5. sınıf müfredatında ele alınan sekiz temel beceriden biri de bilgi teknolojilerini kullanma becerisidir. Bilgi teknolojileri becerileri bilgi kaynaklarına ulaşma, bilgi kaynaklarını kullanma, bilgiye ulaşmada ve kullanmada teknolojiden (internetten) yararlanma olarak özetlenebilir.

Ancak, özellikle bilgi erişim ve iletişim alanlarında yeni olanaklar ve deneyimler sunan internet, bizlere yepyeni olanaklar sunmaktadır. Söz konusu yenilikler olumlu özelliklerinin yanı sıra bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. İnternet, herkesin birbiriyle iletişim kurabileceği, herkesin her türlü görüşü ve inancı yayabileceği, kontrollü olmayan açık bir ortamdır. Açık bir iletişim ortamı olan internette öğrenciler her türlü bilgiye ulaşabilir. Bu nedenle, öğrencilerin okullarda internetin doğru ve etkili kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi; internet kullanımı, internette bilgiye ulaşma, ulaştığı bilgiyi değerlendirme gibi konularda onlara beceriler kazandırılması gerekir. Bu durumda öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenlerin, düzenledikleri öğrenme ortamında öğrencilerini internet kullanmaya yönlendirmeleri, internetten elde ettikleri bilgileri nasıl değerlendireceklerini öğretmeleri, onların hem internet kaynaklarını doğru kullanmaya yönlendirecek hem de onlara bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve bilgiyi paylaşma becerilerine katkıda bulunacaktır.

Konunun önemi dikkate alındığında, öğretmenlerin internet kullanımı konusunda hizmet içi ve hizmet öncesi eğitimleri ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlere bu becerileri kazandırmak için düzenlenecek hizmet içi eğitimler, öğretmen adaylarına ise bu beceriler öğrenme ortamlarının buna göre düzenlenmesi ile gerçekleştirilebilir. Eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının sahip oldukları eğitim öğretim koşullarında, internet kullanım oranlarının, internete erişim olanaklarının ve interneti kullanım amaçlarının belirlenmesi, konuyla ilgili gereksinimlerin ortaya konması açısından önem taşımaktadır. Bu amaçla çalışmada Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanlar bölümünde biyoloji, fizik, kimya ve matematik anabilim dalında okuyan öğretmen adayları örneğinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmen adaylarının sınıflarına ve ana bilim dallarına göre internet kullanım oranı nedir?
- Öğretmen adaylarının sınıflara ve anabilim dallarına göre internete erişim olanakları nedir?

c. Öğretmen adaylarının sınıflara ve ana bilim dallarına göre internet kullanım amaçları nedir?

2. YÖNTEM

Bu çalışma betimsel bir çalışmadır.

2.1. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen bir bilgi formu aracılığı ile toplanmıştır. Bilgi formunda öğretmen adaylarına kişisel bilgileri (sınıf, bölüm, cinsiyet), internet kullanıp kullanmadıkları, internet erişim olanakları ve internet kullanım amaçları gibi sorular sorulmuştur.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmaya 161'i kız, 98'i erkek öğrenci olmak üzere toplam 259 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanlar Bölümü birinci sınıfında ve son sınıfında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına, sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına, sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı

Ana Bilim Dalları	Sınıf												Toplam	
	Birinci Sınıf		Son Sınıf		Birinci Sınıf				Son Sınıf				n	%
	n	%	n	%	Kız		Erkek		Kız		Erkek			
					n	%	n	%	n	%	n	%		
Biyoloji Eğitimi	37	48,1	40	51,9	27	35,0	10	13,0	31	40,3	9	11,7	77	100
Fizik Eğitimi	32	68,1	15	31,9	19	40,4	13	27,7	9	19,1	6	12,8	47	100
Kimya Eğitimi	32	49,2	33	50,8	22	33,8	10	15,4	18	27,7	15	23,1	65	100
Mate. Eğitimi	39	55,7	31	44,3	19	27,1	20	28,6	16	22,9	15	21,4	70	100
Toplam	140	54,1	119	45,9	87	33,6	53	20,5	74	28,5	45	17,4	259	100

Tablo 1'de de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 54,1'ini birinci sınıf, % 45,9'unu son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının % 62,1'i kız, % 37,9'u ise erkektir. Çalışma grubundaki kız öğrencilerin sayısının erkek öğrenci sayısına oranla daha yüksek olmasının nedeni, ilgili bölümlerde eğitim görmekte olan erkek öğrencilerin oranının kız öğrencilere göre daha düşük olması ile açıklanabilir.

3. BULGULAR

Çalışmada elde edilen bulgular alt problemler doğrultusunda sırasıyla ele alınarak yorumlanmıştır.

a. Öğretmen adaylarının sınıflarına ve ana bilim dallarına göre internet kullanım oranı nedir?

Öğretmen adayların internet kullanımına bakılmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının anabilim dallarına ve sınıflarına göre internet kullanımı

Ana Bilim Dalları	İnternet Kullanımı								Toplam			
	Birinci Sınıf				Son Sınıf				Evet		Hayır	
	Evet n	%	Hayır n	%	Evet n	%	Hayır n	%	Evet n	%	Hayır n	%
Biyoloji Eğitimi	28	76,0	9	24,0	37	92,5	3	7,5	65	84,4	12	15,6
Fizik Eğitimi	24	75,0	8	25,0	13	86,7	2	13,3	37	78,7	10	21,3
Kimya Eğitimi	26	81,0	6	19,0	33	100,0	0	0,0	59	90,8	6	9,2
Matematik Eğitimi	38	97,0	1	3,0	26	83,9	5	16,1	64	91,4	6	8,6
Toplam	116	82,9	24	17,1	109	91,6	10	8,4	225	86,9	34	13,1

Tablo 2’den de görülebileceği gibi öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (% 86,9) internet kullandıklarını belirtirken, % 13,1’i kullanmadığını belirtmiştir. Elde edilen sonuç, DİE’nin (2005) Haziran ayında yaptığı “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı” başlıklı araştırmasından elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Araştırma sonucu 17 – 26 yaş arasında internet kullananların oranı % 83,2’dir. Her geçen gün internet erişim olanaklarının artması, internetteki kaynakların artması ve çeşitlenmesi, öğretmen adaylarının internet kullanma becerilerine sahip olması gibi nedenler de öğretmen adaylarının internet kullanım oranını açıklamaktadır. Çalışma grubunda yer alan son sınıf öğrencileri arasında internet kullananların oranının (% 91,6) birinci sınıf öğrencilerine göre (% 82,9) daha yüksek olduğu ve öğrencilerin sınıfları büyüdükçe internet kullanımının arttığı görülmektedir. Literatürde de elde edilen sonucu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Akkoyunlu ve Orhan, 2004; Baker, 1998). Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre internet kullanımı incelendiğinde en yüksek oranının birinci sınıflarda Matematik Öğretmenliği ve Kimya Öğretmenliği (% 91,4; % 90,8) öğrencilerine, en düşük kullanma oranının ise Fizik Öğretmenliği (% 78,7) öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Son sınıf öğrencilerinde ise en yüksek internet kullanım oranı Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği öğrencilerine (% 100; % 92,5), en düşük kullanım oranı ise Matematik Öğretmenliği öğrencilerine aittir. Aslında sonuçlar incelendiğinde de görülebileceği gibi, öğretmen adaylarının internet kullanım oranı oldukça yüksektir.

b. Öğretmen adaylarının sınıflara ve ana bilim dallarına göre internete erişim olanakları nedir?

Öğretmen adaylarının internet erişim olanakları sınıflarına ve ana bilim dallarına göre incelenmiş, sonuçlar Tablo 3’de ve Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının sınıflara göre internet erişim olanakları

Erişim olanağı türü	Sınıflar		Birinci Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Erişim olanağı olmayanlar	22	15,7	10	8,4	32	12,3		
Ev	9	6,4	15	12,6	24	9,3		
Okul	1	0,7	1	0,8	2	0,8		
İnternet kafe	68	48,6	39	32,8	107	41,3		
Birden fazla erişim olanağını kullananlar	40	28,6	54	45,4	94	36,3		
Toplam	140	100,0	119	100,0	259	100,0		

Tablo 3’de öğretmen adaylarının internet erişim olanakları incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun (% 87,7) internet erişim olanağına sahip olduğu görülmektedir. İnternete erişim olanağı olmayanların oranı ise % 12,3 olarak belirlenmiştir. Bu oran birinci sınıf öğrencilerinde % 15,7, son sınıf öğrencilerinde % 8,4’tür. İnternet erişimini sadece evden sağlayan öğrencilerin oranı % 9,3’dür. İnternet kafeden erişim olanağı olan öğrencilerin oranı en yüksektir (% 41,3). Öğrencilerin % 36,3’ü birden fazla yerden internet erişim olanağına sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının internete erişim olanağının en düşük oranda okul ortamında olması (% 0,8) ise oldukça düşündürücüdür. Hem üniversite, hem de fakülte bazında öğrencilerin internete ulaşabilecekleri ortamların artırılmasının zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre internet erişim olanakları

Erişim olanağı türü	Biyoloji Eğitimi		Fizik Eğitimi		Kimya Eğitimi		Matematik Eğitimi		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Erişim olanağı olmayanlar	12	15,6	9	19,2	5	7,7	6	8,6	32	12,3
Ev	11	14,3	4	8,5	2	3,1	7	10,0	24	9,3
Okul	0	0,0	1	2,1	1	1,5	0	0,0	2	0,8
İnternet kafe	28	36,3	18	38,3	26	40,0	35	50,0	107	41,3
Birden fazla erişim olanağını kullananlar	26	33,8	15	31,9	31	47,7	22	31,4	94	36,3
Toplam	77	100,0	47	100,0	65	100,0	70	100,0	259	100,0

Öğrencilerin internet erişim olanakları ana bilim dallarına göre incelendiğinde, erişim olanağı olmayanlar arasında en yüksek oran Fizik Öğretmenliği öğrencilerine (% 19,2), en düşük oran ise % 7,7 ile Kimya Öğretmenliği öğrencilerine aittir. Birden fazla erişim olanağına sahip öğrenciler arasında en yüksek oran Kimya Öğretmenliği öğrencilerine (% 47,7) aittir. Birinci ve ikinci alt problemler için yapılan yorum burada da geçerli olacaktır.

d. Öğretmen adaylarının sınıflara ve ana bilim dallarına göre internet kullanım amaçları nedir?

Öğretmen adaylarının internet kullanım amaçları sınıflarına ve ana bilim dallarına göre incelenmiş, sonuçlar Tablo 5 ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının sınıflara göre internet kullanım amaçları

Sınıflar	Birinci Sınıf		Son Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kullanım amacı						
Ders/ödev için bilgiye ulaşma	27	22,9	27	24,3	54	23,6
Ders/ödev için bilgiye ulaşma + Oyun oynama + Haberleşme (e-posta, sohbet) vb.	91	77,1	84	75,7	175	76,4
Toplam	118	100,0	111	100,0	229	100,0

Tablo 5 incelendiğinde görülebileceği gibi öğretmen adaylarının % 76,4'ü interneti “bilgiye ulaşma”, “haberleşme” ve “oyun” gibi çok amaçlı olarak kullandıklarını belirtmiştir. İnterneti sadece “ders/ödev için bilgiye ulaşma” amaçlı olarak kullanan öğrencilerin oranı ise % 23,6’dır. Sınıflara göre bu oranlar incelendiğinde her iki grupta da bu oranların birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının interneti kullanım amaçları ana bilim dallarına göre de incelenmiş sonuçlar Tablo 6’de sunulmuştur.

Elde edilen sonuç, DİE’nin (2005) Haziran ayında yaptığı “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı” başlıklı araştırmasından elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmaya göre internet en çok iletişim (e-posta, sohbet, internet üzerinde video konferans vb.), bilgi arama ve çevrimiçi hizmetler (yazılım indirme, gazete ya da dergi okuma, iş arama ve başvurma, oyun ya da yazılım indirme, haber, bilgi indirme vb.) gibi çok amaçlı kullanılmaktadır. Becker (1998) 2250 öğretmenle yaptığı çalışmada, öğretmenlerin interneti bilgiye ve diğer kaynaklara ulaşma; meslektaşlarıyla haberleşme, bilgi paylaşma; öğrencileri WWW kaynaklarına yönlendirme gibi etkinlikler için kullandıkları görülmektedir. Hack ve Smey (1997) ise öğretmen adaylarını internet kullanım amaçlarını incelediği çalışmalarında internetin çoğunlukla bilgiye ulaşma ve haberleşme amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Elde edilen çalışma sonuçları Akkoyunlu (2001, 2002)’nin araştırmalarıyla da desteklenmektedir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre internet kullanım amaçları

Ana Bilim Dalları	Biyoloji Eğt.		Fizik Eğt.		Kimya Eğt.		Matematik Eğt.		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sadece ders/ödev için bilgiye ulaşma	16	24,6	8	20,0	15	25,0	15	23,4	54	23,6
Ders/ödev için bilgiye ulaşma + Oyun oynama + Haberleşme (e-posta, sohbet) vb.	49	75,4	32	80,0	45	75,0	49	76,6	175	76,4
Toplam	65	100,0	40	100,0	60	100,0	64	100,0	229	100,0

Tüm ana bilim dallarında interneti çok amaçlı kullanan öğrencilerin oranı birbirine oldukça yakındır. Ancak, interneti çok amaçlı kullanan öğrenciler arasında en yüksek oran Fizik Öğretmenliği öğrencilerine (% 80), en düşük oran ise Kimya Öğretmenliği öğrencilerine (% 75) aittir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının internet erişim olanakları ve kullanım amaçlarının incelendiği bu çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (% 86,9) internet kullandıklarını belirtirken, son sınıf öğrencilerinde bu oranın % 91,6, birinci sınıf öğrencilerinde ise % 82,9 olduğu tespit edilmiştir. Ana bilim dallarına göre ise en yüksek internet kullanım oranının Matematik Öğretmenliği öğren-

cilerine, en düşük kullanım oranının ise Fizik Öğretmenliği öğrencilerine ait olduğu görülmüştür.

- İnternet erişim olanakları incelendiğinde öğrencilerin % 87,7'lik çoğunluğunun internet erişim olanağına sahip olduğu görülmektedir. İnternet erişimini sadece evden sağlayan öğrencilerin oranı % 9,3, internet kafeden erişim olanağı olan öğrencilerin oranı ise % 41,3'tür. Öğretmen adaylarının internete erişim olanağının en düşük oranda okul ortamında olması (% 0,8) ise oldukça düşündürücüdür.
- İnterneti kullanım amaçları açısından öğretmen adayları incelendiğinde, interneti öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun (% 76,4) "bilgiye ulaşma", "haberleşme" ve "oyun" gibi çok amaçlı olarak kullandıkları, sadece "ders/ödev için bilgiye ulaşma" amaçlı olarak kullanan öğrencilerin oranının ise % 23,6 olduğu tespit edilmiştir. Becker (1998) öğretmenlerin, Hack ve Smey (1997) ise öğretmen adaylarının internet kullanım amaçlarının inceledikleri çalışmalarında internetin çoğunlukla bilgiye ulaşma ve haberleşme amaçlı kullanıldığı görülmektedir.

Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun interneti çeşitli amaçlarla kullanmaları MEB'nin İnternet Erişim Projesi için yapılan yatırımların boşa gitmemesi açısından oldukça önemlidir. Geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının interneti kullanmaları, öğrenme öğretme sürecinde internetin yaygınlaştırılmasını kolaylaştırabilir. Bu nedenle öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle teknoloji ve internet okuryazarlığı, internetin eğitimde kullanımı vb. konularda eğitilmeleri önemlidir.

Öğretmen yetiştiren kurumların programlarına internetin öğrenme ve öğretme sürecinde kullanımı konusunda dersler konularak, öğretmen adaylarının bu bilgi ve becerilerle yetiştirilmeleri sağlanabilir. Üniversite ve fakülte alt yapısında öğrencilerin internete erişebilecekleri ortamların sayısının artırılması ise öğrencilerin okuldan internete erişimlerini kolaylaştıracak, interneti kullanım sıklığını daha da artıracaktır.

Öğretmen adaylarının

- Ana Bilim Dallarındaki teknoloji olanaklarının,
- onların internet kullanım sıklık ve amaçlarını nasıl etkilediği;
- internet kullanımı konusundaki tutumları ile internet kullanım sıklık ve amaçları gibi konular ayrı bir araştırma konusu olabilir.

KAYNAKLAR

- Akkoyunlu, B. (2001). "Öğretmenlerin internet kullanımı üzerine bir çalışma". *Journal of Qafqaz University*. Güz Dönemi. Sayı 8. ss. 57 - 66.
- Akkoyunlu, B. (2002). "Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri üzerine bir çalışma." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı. 22. ss. 1 - 8.
- Akkoyunlu, B., Sağlam, N. ve Atav, E. (2004). "Öğretmen adaylarının internet kullanım sıklık ve amaçları." *IV. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu*. 24 - 26 Kasım, Sakarya.
- Becker, H. (1998). Internet use by teachers. <http://www.crito.uci.edu/tlc/html> [13.09.2004].
- Devlet İstatistik Enstitüsü (2005). "Hane Halkı bilişim teknolojileri kullanımı" <http://www.die.gov.tr> [13.11.2005].
- Hack, L. Ve Smey, S. (1997). A survey of internet by use teachers in three urban Connecticut Schools. *School Media Library Quarterly*. 25 (3). Ss. 151-154.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2002). Okullarda bilgi teknolojilerinin uygulamalarına yönelik çalışmalar. <http://www.meb.gov.tr> [13.10.2004].
- Akkoyunlu, B. & Orhan, F. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı. 25. <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>. [12. 10. 2004] <http://www.meb.gov.tr> [13.10.2005].